

65. ÅRGANG 2 • SEPTEMBER 2012

Peres' Fredscenter

En alijah- historie

Da Tarzan var zionist

magbit NYT
Den Danske Israelindsamling

INDLAGT

Bladet udgives i et samarbejde mellem Dansk Zionistforbund og de dansk-israelske venskabsforeninger. Bladet udkommer tre gange om året. Abonnement kr. 100.

Dansk Zionistforbund

Formand: Max Meyer
Ansvarshavende redaktør: Inger Kramarz
Krystalgade 12, 2.
1172 Kbh. K
Tlf.: 26 24 22 25
Mail: office@zionist.dk
Hjemmeside: www.danskzionistforbund.dk

Fælleskomiteen for Israel

Formand: Jørgen Granum-Jensen
Bøgegårdsvej 60
5471 Sønderød
Mail: lektorgranum@gmail.com
Tlf.: 64 89 21 59
Mobil: 31 14 14 24

Dansk-Israelsk Selskab, København

Formand: Otto Rühl
Sprydet 81
3070 Snekersten
Tlf.: 49 25 39 00
Mail: otto.ruehl@post.tele.dk,
Hjemmeside: www.dansk-israelsk.dk

Dansk-israelsk Forening, Århus

Formand: Leni Maja Kristensen
Fredensvej 2
8260 Viby J
Tlf.: 86 11 24 19
Mail: dif_webmaster@yahoo.dk
Hjemmeside: www.dif-aarhus.dk

Nordjyske Venner af Israel

Formand: Niels Jørgen Sørensen,
Klosterkrogen 9, 9490 Pandrup,
E-mail: njsdk@post.tele.dk, Tlf.: 98209064
mob: 4112 9444
Hjemmeside: <http://www.nva-israel.dk/>

Dansk-israelsk Selskab for Fyn

Formand: Elias Ole Tetens Lund
Elinevej 27
5700 Svendborg
Tlf.: 62 20 83 87
Mail: oletetens@lund.tdc.adsl.dk
Hjemmeside: www.otel.dk

Sydvestjyske venner af Israel

Kontakt: Ulla Ditlevsen
Parkvej 2, 6740 Bramming
Tlf.: 75 17 38 20
Mail: ditlevsen@mail.tele.dk

Oplag: 1800

Layout: Lisa Ahrenkiel

Tryk: Stenby Tryk

Redaktionen afsluttet: 10. august 2012

Deadline næste nummer: ??? 2012

Forsidefotos: Hans Henrik Fafner m.fl.

De synspunkter, der kommer til udtryk i »Israel«, er ikke nødvendigvis identiske med foreningernes officielle synspunkter.

INDHOLD

- side 2 **Leder** v/ Inger Kramarz
- side 3 **Beinart og zionismen** v/ Hans Henrik Fafner
- side 5 **Daniel Hertz – en alijahhistorie** v/ en eller anden
- side 7 **Da Tarzan var zionist** v/ Hans Henrik Fafner
- side 8 **Religionsfrihed i et religiøst land** v/ Samuel Goldstein
- side 10 **Ramat Rachel** v/ Bente Jonas
- side 11 **Peres' Fredscenters Venner** v/ Bent Korzen

Leder

Man leder efter en leder...

Inger Kramarz
Ansvarshavende redaktør

Beinart og zionismen

Amerikanske jøder har mistet interessen for Israel, mener kontroversiel debattør, og det har vakt furore blandt israelere.

Af Hans Henrik Fafner

TEL AVIV – Republikanernes amerikanske præsidentkandidat, Mitt Romney, kom rigtig skidt fra sin udenrigspolitiske start, da han på en rundrejse i denne sensommer foretog lynvisitter i England og Polen med Israel i midten. Det er der i hvert fald nogle, der mener.

Hvad turens israelske del angår, er meningerne i hvert tilfælde stærkt delte. Som flere andre præsidentkandidater før ham sagde han, at den amerikanske ambassade omsider bør flyttes fra Tel Aviv til Jerusalem, og denne og flere lignende udtalelser betragter mange til højre for Israels politiske midte som en velkommen støtte til staten Israel. Men samtidig fik Romney sagt, at den store forskel på den israelske og den palæstinensiske økonomi er kulturelt betinget.

»Ikke et ord om bosættelserne, ikke et ord, der viser, at han har sat sig blot en lille smule ind i sagerne,« lød det fra en kommentator i dagbladet Haaretz, der typisk befinder sig på den anden side af det politiske spektrum.

Som forventet blev besøget fulgt til dørs af skarpe protester fra den palæstinensiske ledelse i Ramallah, og det, siger flere analytikere, er ikke det bedste udgangspunkt for Romney, hvis det lykkes ham at sætte sig til rette i Det Hvide Hus efter valget og derpå vil forsøge sig med en ny israelsk-palæstinensisk fredsdialog. Og dermed kommer besøget også til at stå som en slags kommentar i en aktuel israelsk debat, som handler om, hvor de store amerikansk-jødiske organisationer som AIPAC og Conference of Presidents

of Major Jewish Organizations står i forhold til amerikansk mellemøstpolitik, og ikke mindst i hvor høj grad de har USA's jødiske befolkning bag sig.

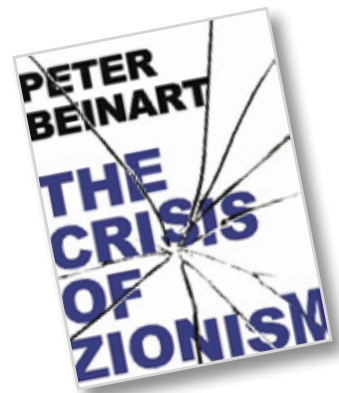
Mere Auschwitz end jødiske værdier

Det er en gammel debat, som har fået nyt liv af Peter Beinart. Han er tidligere redaktør for det politiske magasin *The New Republic* og skrev på grundlag af et meget rost essay i *The New York Review of Books* bogen *The Crisis of Zionism*.

»I spidsen for den typiske, store amerikansk-jødiske organisation står en mand i 60'erne, der, når han møder sine store donorer, er blandt de yngste i lokalet,« skriver Beinart provokerende.

Her sætter han ind med første del af sin argumentation for, at amerikansk zionisme er i krise. De store organisationer ledes af en gruppe ældre mænd, som ikke har forstået at omstille sig til tiden efter 1967. Det år overlevede Israel mirakuløst et massivt arabisk angreb på seks dage i juni, og samtidig blev landet en besættelsesmagt. Det, skriver Beinart, delte vandene blandt amerikanske jøder. En stor del sympatiserede med de nye, liberale strømninger, som på samme tid fulgte med ungdomsoprøret, og det er hans forklaring på, at en rekordstor del af USA's jøder i 1976 stemte på Jimmy Carter, selvom denne aldrig udtalte sig specielt varmt om Israel eller zionismen.

Den anden del af amerikansk jødedom, organisationerne, gik den modsatte vej. De insisterede på at se antisemitismen som den fortsatte fare mod både deres egen og Israels eksistens. Der var

»mere Auschwitz end synagoge« i deres livssyn, mener Beinart, hvilket han bruger som forklaring på, at de har været stærkt bidragende til at forårsage zionismens krise i Nordamerika.

Med dette siger han ikke, at amerikanske jøder har opgivet deres synagoge. Det har de bestemt ikke, de kommer bare i reformmenigheder, som i stigende grad er blevet assimilerede i det amerikanske samfund, og hvor der er mindre plads til zionismen. Organisationerne har besvaret tendensen ved at rykke synspunkterne mod højre, og det har ført til stærkt skabelonagtige synspunkter, som netop Mitt Romney lagde for dagen ved sit nylige besøg i Jerusalem.

Det er besættelsens skyld

Næste del af Beinarts anklage retter sig mod Israel, og i særdeleshed mod besættelsen og bosættelserne. Skiftende israelske regeringer har hjulpet dette projekt på vej med lige dele eftergivenhed og direkte politisk støtte, og denne kendsgerning ser han indgå massivt i de amerikanske organisationers argumentation.

Han citerer generaldirektøren for American Jewish Committee, David Harris, for at have kaldt Vestbredden uden jøder for »Judenrein«, og en anden leder, Malcolm Hoenlein, siger i bogen, at »jøder har lige så meget ret til at leve i Judæa og Samaria som i Paris og Washington«.

Alt dette fører til, at Beinart betegner Barack Obama som »den jødiske præsident«. For han kommer fra Hyde Park-kvarteret i Chicago, som står for det diametralt modsatte af organisationernes zionisme. Her bor mange liberale jøder, som tager afstand fra den israelske besættelse, og som, på linje med Obama selv, plejede omgang med palæstinensiske intellektuelle som Rashid Khalidi og

Edward Said. Det er heromkring, store dele af de amerikanske jøder befinder sig, mener han.

Fører man denne argumentation videre, betyder det jo, at den Israel-lobby, som man sædvanligvis taler om i forbindelse med amerikanske præsidentvalg, kun eksisterer i form af AIPAC og de øvrige organisationer samt deres velhavende donorer. Dem, der gav Romney en million dollars med i kampagnekassen efter hans israelske endagsophold. Familien Cohen i Baltimore eller Kansas City er blevet amerikanere og blander sig stort set udenom. Der er med andre ord ikke mange stemmer i Israel-lobbyen.

Zionismens krise

Sagen kunne være endt som en storm i et glas vand, men måske fordi det amerikanske præsidentvalg nærmer sig, har

den vakt en del furore blandt israelere. Ikke så meget fordi israelere frygter at miste USA's støtte, men mere fordi netop denne valghandling betragtes som en god lejlighed til at tage pulsen på Israels forhold til diasporaen.

Den konservative kommentator Jonathan Rosenblum anklager Beinart for »moralsk absolutisme.«

»Han skriver, som om Israels jøder står over for menneskehedens universelle broderskab og ikke en stærkt voldelig palæstinensisk nationalisme,« siger han. »Israels formål er ikke at få amerikanske jøder til at føle sig vel tilpas.«

Uri Savir, der var centralt involveret i Oslo-processen og i dag er præsident for The Shimon Peres Center for Peace i Tel Aviv, er også klar over, at der er et problem. Han henviser til en meningsmåling, der viser, at 46 % af de ameri-

kanske jøder betragter socioøkonomisk lighed som en central værdi, mens kun 20 % peger på Israel og tilsvarende 17 % på religion.

»Jødisk liv er meget mere anarkistisk og komplekst, end The Conference of Presidents of Major Jewish Organizations, AIPAC og den israelske regering gerne vil have os til at tro,« siger han. »Hvad vi kan og skal definere som en udfordring for amerikansk jødedom på den ene side og Israel på den anden er fortsættelsen af et historisk vigtigt forhold.«

Han anerkender med andre ord, at der er et problem, men at det ikke kan defineres så firkantet, som Beinart eller Romney gør det på hver sin måde. De to er bare blevet til symptomer på, hvad han som israeler med rod i den liberale det af landet ser som et behov for nytænkning. ♦

Kom til en enestående chance
for at møde nogle af ildsjælene i

Peres' Fredscenter

Mød bl.a. lederen af Medilink projektet, **Rachel Hadari**,
samt flere andre ildsjæle, der har viet deres liv til
humanitært arbejde på tværs af den israelsk/palæstinensiske konflikt.

Onsdag den 12. september kl. 19.30
i Det Jødiske Hus, Krystalgade 12

Gratis adgang, men tilmelding på
bentk@os.dk eller tlf. 5599 9333

Arrangører: Det Mosaiske Troessamfund, WIZO og Dansk Zionistforbund
i samarbejde med Peres' Fredscenters Venner.

Læs mere om Peres' Fredscenter på side 11.

DANIEL HERTZ

– en alijahhistorie

Af ???????

Daniel er vokset op i en typisk dansk-jødisk familie med to store brødre og et stort netværk af fætre, kusiner, onkler, tanter og andre familiemedlemmer, men i marts 2010 besluttede han at immigrere til Israel.

Han kom til Israel med organisationen Masa, der giver studerende mulighed for at læse i Israel i op til et år for at opmuntre til alijah. Med en uddannelse som herreskrædder begyndte han at arbejde som frivillig i den israelske opera, og halvandet år efter sin alijah fik han arbejde som skrædder i operaens kostumeafdeling og blev gift med en af operaens unge lovende stjerner, mezzosopranen Ayala Zimblers.

Skrædder ved et tilfælde

»Jeg læste til elektriker på Teknisk Skole i København, og den sidste måned skulle jeg have et tilvalgsfag. Der var flere muligheder, og da jeg kom ind på beklædningshåndværkerlinjen i et lokale fuld af piger, syntes jeg, det så godt ud, så det skulle prøves.«

Han fandt ud af, at han godt kunne lide at sy. Han er vokset op i et hjem, hvor hans mor altid nærklede med håndarbejde, og besluttede at tage den fireårige skrædderuddannelse. Men han havde hele tiden en drøm om at bosætte sig i Israel.

»Danskerne er ikke antisemitter, men jeg blev konfronteret med min tro hver dag,« siger han. »Det var ikke af ond vilje, men jeg skulle altid svare på spørgsmål. Uanset hvor jeg har læst eller arbejdet, er talen på et eller andet tidspunkt altid faldet på, at jeg er jøde.«

Israel kalder

Daniel opfatter danskerne som reserverede og blev overvældet over den

For 2½ år siden immigrerede Daniel Hertz til Israel, fandt arbejde – og livsledsager.

Daniel Hertz og Ayala Zimblers bryllup (øverst) og så må du finde på noget Inger, plus en fotograf.

varme, han oplevede fra israelere, som er glade for indvandrere fra den vestlige verden.

Han er vokset op med Bnei Akiva, og jødisk tradition betyder meget for ham. Den vil han gerne give videre til sine børn. Og så ville han finde en kone. Der er mange smukke piger i København, men de er ikke jøder, så der var mange gode grunde til at flytte til Israel. I årene inden sin alijah havde han arbejdet freelance på blandt andet Det Kongelige Teater, Det Ny teater og

Grønnegårds Teatret og havde fået stor erfaring med at sy kostumer. Arbejdet på den israelske opera var derfor en fortsættelse af det, han havde lavet i Danmark, men i begyndelsen virkede det noget afskrækkende. Kostumeafdelingen er en af kompagniets største med 15-16 ansatte, »flest russere,« tilføjer han med et smil. De var lidt forvirrede over, at en ung dansker skulle med på holdet.

Det viste sig, at kompagniet kun laver originale kostumer til én opera hvert andet år. Resten lejes fra udenlandske kompagnier. For tre år siden blev der lavet originale kostumer til Hanoach Levins *The Child Dreams*, og sidste år lavede de kostumer til Brecht og Weills *Aufstieg und Fall der Stadt Mahagonny* (da. Byen Mahognis storhed og fald), som operaen har sat op i år. Daniel har skabt mændenes kostumer til opførelsen. Resten af tiden tilretter han kostumer, der er lejet hos forskellige kompagnier i Europa.

Ayala Zimble i Figaros Bryllup (ø.) og i La Traviata (t.h.) Foto: Zachi Ashkenazi.

Daniel og Ayala backstage ved Cavalleria Rusticana.

»Vi skal næsten altid sy dem ud,« forklarer han. »Og der er ikke noget problem i at foretage ændringer – det er faktisk en del af aftalen.«

livet i Israel

Han mødte sin kone, Ayala, på operaen, og de blev gift i oktober 2011. Hun havde allerede haft flere roller blandt andet som Lola i *Cavalleria Rusticana*, Cherubino og Marcellina i *Figaros Bryllup* og Filurkatten i verdenspremieren på *Alice i Eventyrland*. Hendes største rolle hidtil har været Suzuki i *Madame Butterfly*, og i år havde hun stor succes i rollen som Mercedes i den israelske

operas store opsætning af *Carmen* på Masada. Daniel har derfor lært meget om opera i se seneste par år.

Fremtiden

Hvad fremtiden bringer er usikkert. Som operasanger skal man være indstillet på at rejse efter jobbene, og roller til mezzosopraner er begrænsede og gør sjældent sangeren verdensberømt.

»Ayala skal videre i sin karriere,« siger Daniel. »På den ene side kom jeg ikke

til Israel for at rejse derfra igen, men på den anden side ligger Europa lige rundt om hjørnet. Vi må se, hvad fremtiden bringer,«

En ting er dog sikker lige nu. Daniel og Ayalah skal snart være forældre. Forventet fødsel er i slutningen af september, og parret ved allerede nu, at de får en lille pige, og begge forældre glæder sig. ♦

WIZO INVITERER TIL ÅRETS STORE BASAR

Søndag den 18. november 2012 kl. 12 -17 i Østerbrohuset, Århusgade 103, København Ø

Snyd ikke dig selv eller din familie og venner for en hyggelig eftermiddag med ægte jødisk mad, festlig underholdning og flotte gevinster i de mange boder. Samtidig støtter du WIZO i arbejdet med at hjælpe økonomisk trængte israelske kvinder og børn.

WIZO i Danmark, Krystalgade 12, 1172 København K, tlf. 3393 1965. wizo.dk@post.tele.dk - www.wizo.dk

Da Tarzan var zionist

I år er det 100 år siden, den amerikanske forfatter Edgar Rice Burroughs skrev sin første bog om Abernes Konge. Den historie fik en særlig israelsk vinkel.

Af Hans Henrik Fafner

TEL AVIV – I årevis levede mange israelere i den faste overbevisning, at Johnny Weissmuller var jøde. De blev kun bekræftet i troen af, at nazisterne havde forbudt Tarzan-filmene, som den tidligere olympiske svømmer havde udødeliggjort i biograferne verden over. Først senere i historien blev det en almindeligt accepteret kendsgerning i Israel, at Weissmuller hele sit liv havde været katolik.

Den nazistiske del af historien er ret ukompliceret. I en Tarzan-roman fra 1919 havde Burroughs skildret tyskere som stereotype skurke, og det rimede ikke så godt med den nazistiske selvforståelse. Men ud over dette har historien et videre perspektiv, idet de zionistiske ledere i statens unge år så selve Tarzan-figuren som symbol på den moderne israeler. Og det skete i en sådan grad, at Tarzan i den brede offentlighed blev forbundet med noget jødisk, hvilket er grunden til, at det i Israel blev til noget mere end et stykke populærkultur.

Junglens jødiske konge

»For os var Tarzan jøde,« skrev forfatteren Amos Oz i en tekst, som udkom i en essaysamling i 1979. »For han kæmpede altid en mod mange, han var klog og fuld af kneb, og hans modstandere var dumme.«

Tarzan dukkede op i hebraisk populærkultur med Weissmuller-filmene i begyndelsen af 30'erne, og da Amos Oz kom til verden i 1939, var Tarzan allerede en central figur. Forfatteren Edgar Rice Burroughs' bøger var blevet

oversat, og filmene gik i de lokale biografier, men herudover kom der på det tidspunkt en lokal Tarzan-produktion i gang.

»Tarzan var forbillede for, hvordan den nye jøde, den israelske sabra skulle være,« siger Eli Eshed, som forsker i israelsk populærkultur. »Han var en stærk person, som var i berøring med landet, med de indfødte og med dyrene. Den fuldstændige modsætning til den gamle ghettojøde, som var totalt afskåret fra disse elementer.«

En af dem, som forstod at sætte disse følelser på skrift, var forfatteren Shraga Gafni, der var kendt for Dani Din, den usynlige dreng, og romanserien om de unge detektiver.

Tarzan mod Eichman, 19??.

Han skrev i slutningen af 30'erne en bog om børnedetektiverne, som sammen med Tarzan går til angreb på en bande saudiarabiske slavehandlere, arabiske spioner og durkdrevne egyptere. Efter den endelige triumf over ondskaben gifter Tarzan sig med sin udkårne, og sammen tager de på bryllupsrejse i Landet Israel.

Tarzan i Moskva

Da Tarzan-bølgen var på sit højeste, konkurrerede flere forlag mod hin-

anden. De søgte også hinanden, men Eli Eshed tvivler på, at Burroughs nogensinde fik honorar for noget som helst.

Anerkendte skønlitterære forfattere som Aharon Amir (under pseudonymet Yovav) og Amos Kenan skrev Tarzan-historier for at supplere indkomsten ved siden af det mere seriøse arbejde, og produkterne blev mere og mere fantasifulde. Efter Israels grundlæggelse i 1948 kom Tarzan i statens tjeneste, ligesom han flere gange havde givet de jødiske samfund i Palæstina en hjælpende hånd før den tid. Tarzan havde eksempelvis fået illegale jødiske immigranter ind i landet ved at snyde de britiske mandatmyndigheder, og senere sørgede han for at få israelske skibe gennem den egyptiske blokade af Suezkanalen. I en anden fortælling snød han Egyptens præsident, Gamal Abdel Nasser, og da et sovjetisk tropkontingent truede med at rende den unge jødiske stat over ende, sørgede Tarzan for at standse komplotet. Det lykkedes også Tarzan at optræde som Mossad-agent i Moskva.

Efter at populariteten havde toppet i 50'erne og 60'erne, gik det zionistiske også af Tarzan. Han rykkede ind i det mere almindelige galleri af fiktive helte, og i dag har globaliseringen for længst sat sig i israelsk ungdom og lokale kulturmønstre. Så sent som i 1999 kom Tarzan igen højt på den kulturpolitiske dagsorden, men denne gang var anledningen en anden. Disney var ved at lancere den nye Tarzan-film, og ultraortodokse jøder i Jerusalem protesterede over, at Abernes Konge på plakater i gadebilledet var næsten nøgen!

»Tarzan siger ikke rigtig de unge noget længere,« slutter Eli Eshed. »De interesserer sig for anime og manga, ligesom unge i resten af verden, og der er ikke længere behov for at importere figurer og give dem et lokalt, ideologisk tilsnit. På den måde kan vi her i hundredåret betragte zionisten Tarzan som et stykke zionistisk historie.« ♦

Religionsfrihed i et religiøst land

Tekst og foto af Samuel Goldstein, stud.scient.

På Christiansborg blev det i starten af juni besluttet, at personer af samme køn skal kunne vies i folkekirken. Skribenten er af gode grunde ikke medlem af folkekirken og skal derfor undlade at kommentere den konkrete sag. Det er dog et interessant tema at hæfte sig ved på det mere abstrakte niveau. Folketingets indblanding i en kirkelig sag kan ses som et eksempel på et fænomen, der blandt andet præger europæisk historie meget, nemlig forholdet mellem stat og kirke. Dette fænomen har igennem tiderne udtrykt sig i meget ekstreme former, blandt andet religionskrige. Sidstnævnte skal naturligvis ikke sættes i bås med homoseksuelle bryllupper, men fællesnævneren er politik på basis af religion/med religion som motor.

Ikke en religionskrig

Meget er sagt og skrevet om konflikten mellem Israel og dets arabiske naboer, men det ville være uretfærdigt at kalde det en religionskrig. Jøder og muslimer levede i århundreder fint sammen mange steder i verden, og selv om der måske er skarpe kulturelle modsætninger, er den nuværende strids kerne ikke en uenighed om religiøse teser (som det ellers ofte har været ved fejder mellem for eksempel katolikker og protestanter). Som vi skal se i det følgende, er Israel faktisk et land med udpræget religionsfrihed – også selv om det understreges, at det er et jødisk land.

I den israelske uafhængighedserklæ-

ring fra 1948 nævnes Gud kun med en meget forsigtig hentydning: "Vore hænder underskriver i troen på Israels klippe". Denne måske lidt pudsige geologiske metafor er kendt fra daglige jødiske bønner som en reference til Gud. For troende jøder var og er Staten Israels (gen)fødsel en åbenbaring, og når der alligevel kun tilfaldt religionen så uklar en benævnelse, skyldtes det muligvis de store religiøse forskelle, der prægede den første regering og samfundet i Israel i almindelighed. En immigration, der har tidoblet Israels befolkning siden da, har desuden bidraget til at øge størrelserne og antallet af de mange religiøse grupperinger.

Israels jødiske identitet

Statens jødiske identitet udtrykkes for eksempel ved jødiske symboler i flag, nationalsang og helligdage. Men Israel er også et religiøst (ortodokst) land. For eksempel er det ikke muligt for jøder at gifte sig med ikke-jøder i Israel, og ægteskab mellem jøder kan kun indgås på ortodoks vis. I den israelske hær, til hvilken der *som udgangspunkt* er værnepligt for alle israelske jøder, er det en ordre fra generalstaben (højeste sted), at der holdes kosher (de jødiske spiselove) på alle baser. Derudover kan nævnes, at Israels internationale lufthavn nær Tel Aviv er lukket på den jødiske helligdag Jom Kippur (hvor det i øvrigt også er forbudt at køre i bil nogle steder). Netop religiøse skel har faktisk givet anledning til en del uenigheder mellem charedim (ultraortodokse jøder) og resten af samfundet i en række

sammenhænge, hvad der ofte har af født voldsomme demonstrationer.

Man kunne foranlediges til at tro, at Israel påtvinger sine borgere religion, på samme måde som det ses i andre af regionens stater. Men det billede, der måtte male sig af den jødiske stats religionsfrihed på basis af de ovenstående enkeltheder, er lige så ufuldendt og ukorrekt som visse danske mediers dækning af Mellelmøstkonflikten.

Netop uafhængighedserklæringen fremhævede, at Israels borgere »vil nyde lighed uanset tro, race og køn«. Og selv om samme dokument først fik egentlig juridisk status i 1992, brugte den israelske højesteret det ofte som rettesnor inden da.

Fravalg af religion

Men religionsfrihed indebærer også frihed til at *fravælge* religionen. Så selv om det ifølge rabbinisk lov er forbudt, er der efterhånden flere steder i Israel, hvor offentlig transport kører på shabbat (om lørdagen). Dette er måske ikke en nyere tendens, vil kritiske læsere eventuelt anføre, men et udtryk for samme udvikling, som sås sidst i maj, da det meddeltes, at ikke-ortodokse rabbinere for fremtiden skal kunne ansættes af staten (hvilket ikke har været tilfældet indtil nu). I flere byer, inklusive Jerusalem – centret for den religiøse jødiske verden – er biografte også åbne på shabbat (i modstrid med religionen), og også barer, diskoteker mv.

Et for fromme jøder provokerende eksempel på friheden til at sige nej tak til religion skabte overskrifter ultimo

Der hersker ingen tvivl om, at staten Israel essentielt er en jødisk stat. Men selv om religionen sætter sit fingeraftryk på flere felter, nyder israelske borgere frihed til at vælge, fravælge og udtrykke deres tro.

2010, da professor Alon Harel fra det juridiske fakultet på Det Hebraiske Universitet i Jerusalem i forbindelse med en demonstration i Østjerusalem foran et kamera udtalte, at »Det Gamle Testamente kan rende mig!«. (Harels valg af gloser var af så lav karakter, at læseren må tilgive denne unøjagtige oversættelse.) Men fra den israelske statsadvokat blev det senere afvist at føre sag mod professoren, og affæren bekræfter måske den israelske ytringsfrihed lige så meget som retten til at frasige sig religion. Man kan kun gætte sig til, hvilke straffe tilsvarende udtalelser om Koranen ville medføre i lande som Iran, Saudi-Arabien eller Pakistan. Netop i de to sidstnævnte lande (såvel som andre steder i den arabiske verden) krydses der ofte klinger på grund af religiøse uoverensstemmelser mellem shia- og sunnimuslimer. Dette kommer lejlighedsvis til udtryk i form af bomber – eller med gas, som den afdøde eksdiktator Saddam Hussein yndede at bruge. Ved sammenligning med sådanne forfølgelser er de små demonstrationer af eller mod charedim ikke engang at betegne som en storm i et glas vand.

Lige ret for alle

Tilbage i Israel er den overvejende majoritet af de cirka 1,5 million arabere med israelsk statsborgerskab sunnimuslimer, men uanset religiøst tilhørsforhold deler de lige rettigheder med hinanden og med jøder. Arabiske medlemmer af Knesset, det israelske parlament, findes således både inden for de større (ellers jødiske) politiske partier som for eksem-

pel Avodah, men også i arabiske partier (også foreningsfrihed kendetegner Israel). Bedst kendt er nok parlamentsmedlemmet Hanin Zoabi, der efter sin deltagelse i Gaza-flotillen i 2010 gjorde sig upopulær ved at bebrejde israelske jøder, at terroren er selvforskyldt. Med ordene »et besættende folk har ikke ret til et normalt liv«, forsikrede hun endnu en gang alle tvivlere om eksistensen af den ovenfor nævnte ytringsfrihed.

Også uden for Knessets mure er mulighederne åbne for ikke-jøder, der blot accepterer den jødiske stat. Man kan for eksempel af og til møde muslimske politibetjente (altså muslimske ansatte i israelsk politi), og i hæren findes en hel bataljon bestående af druiske soldater. Hæren værdsætter også særligt beduiner, måske grundet deres evne til at »læse« ørkensandet og beskrive, om fodspor nær et grænsehegn tilhører tungt bevæbnede terrorister eller et par tørstige kameler.

Hellige steder

Religionsfrihed er imidlertid ikke kun frihed til at vælge eller fravælge religion, men også mulighed for at udtrykke den. Den slags muligheder findes der absolut for muslimer i Israel. Jerusalem er islams tredjevigtigste by (efter Mekka og Medina), idet Muhammed ifølge islam steg op til himlen herfra. Som det første styre i nyere historie giver Israel i øvrigt alle religioner lige ret til at besøge hellige steder. Tankerne ledes hér hen på Mekka, hvor skilte på motorvejen advarer om, at der kun er adgang for muslimer.

Jerusalem er som bekendt ikke kun

hellig for jødedommen og islam. Mens kristne forfølges flittigt andre steder i Mellemøsten, bekender cirka 150.000 israelske statsborgere (svarende til Odenses befolkning) sig til kristendommen og nyder stadig fulde rettigheder. Det Nye Testamente mangler da heller ikke henvisninger til »det hellige land«, og kristne pilgrimme fra hele verden kommer på besøg i hobetal og modtages varmt.

En bestemt gruppe, hvis eksistens virkelig beviser den jødiske stats store tolerance for fremmedtænkende, er bahai-samfundet. Mens deres danske menighed kun tæller omkring 300 medlemmer, ligger bahai-verdenscentret i Haifa i det nordlige Israel. Faktisk er Haifa et mønstereksempel på sameksistens og gensidig respekt for fremmede religioner. Her har centret for sameksistens, Beit Hagefen, blandt andet arrangeret »Holiday of Holidays Festival« – en fælles fejring af kristne, jødiske og muslimske helligdage.

Vi ser nok ikke homoseksuelle bryllupper i israelske synagoger i den nærmeste fremtid. Men friheden til at vælge og fravælge religion blev fastcementeret, da forfatteren Yoram Kaniuk i oktober 2011 krævede, at han i det israelske folkeregister ikke skulle være noteret som jøde, men derimod »uden tro«. Efter en kort retssag besluttede dommeren på basis af »menneskets værdighed og frihed«, at Kaniuk var i sin gode ret til at frasige sig at være jøde, hvis han ikke ønskede det. Konklusionen om religionsfrihed må herfra være læseren indlysende. ♦

Ramat Rachel

makkabæerne citadellet og genopbyggede byen som en jødisk by med cirka 20 mikvaot (rituelle bade) og kolumbarier (dueslag) til opdræt af duer. Når pilgrimmene var på vej til templet i Jerusalem, kunne de stoppe i Ramat Rachel, bruge mikvaot til rituel renselse og købe duer til ofringerne.

Efter det andet tempels ødelæggelse i år 70 e.Kr. blev Ramat Rachel en kristen by. For foden af bakken er der rester af en byzantinsk kirke, Kathisma, der menes at være stedet, hvor Maria hvilede sig på vejen til Betlehem. Kirken er ottekantet, og i midten er der en

Ramat Rachel er en kibbutz, der ligger på en cirka 800 meter høj bakke i den sydlige del af Jerusalem meget tæt på Betlehem. Navnet betyder Rakels høj, for man kan se til Betlehem, hvor Rakel ifølge Bibelen blev begravet af Jakob, efter at hun havde født sønnen Benjamin. Rakels grav i Betlehem er stadig et helligt sted, der mest besøges af jødiske kvinder, der beder for at blive gift, for at få børn og håber, at Rakel vil høre deres bøn.

Moderne kibbutz

Kibbutzen blev etableret i 1926 af en gruppe på ti unge pionerer, der ville bosætte sig der for at leve af landbrug. På det tidspunkt var Jerusalem meget mindre end i dag, og kibbutzen lå halvvejs mellem Jerusalem og Betlehem. Kibbutzen skulle således blandt andet forsvare Jerusalem sydfra. Under urolighederne i 1929 blev kibbutzen ødelagt af araberne, og først et år senere blev den genopbygget, denne gang med mere solide stenhus. Under Uafhængighedskrigen i 1948 blev Ramat Rachel igen ødelagt, og for tredje gang blev den genopbygget. I dag har kibbutzen cirka 400 medlemmer og lever til dels af landbrug med kirsebær, hvede og oliven, men en stor del af deres frugtplantager er blevet inddraget for at give plads til boliger til Jerusalems indbyggere.

Kibbutzen har et fint hotel med udsigt til Betlehem, Mar Elias-klosteret og Herodion. Man kan også bruge hotellets faciliteter til at holde bryllupper og andre familiefester, og de har et konferencencenter og et godt cafeteria, der dagligt besøges af tusindvis af turister. Desuden har de et stort sportscenter med to swimmingpools, sauna og jacuzzi, et godt helsecenter og tennisbaner, hvor mange af Jerusalems indbyggere kommer for at være aktive og nyde de store græsplæner og udsigten.

Gammel by

Men Ramat Rachel har en meget længere historie. Man har foretaget flere arkæologiske udgravninger og fundet, at byen har eksisteret helt tilbage til første tempels tid (7. århundrede f.v.t.). Man har bl. a. fundet cirka 200 segl med inskriptionen lmlk (Imelech) - »... der tilhører kongen«.

Man har fundet et stort palads/citadel omgivet af stærke dobbeltmure og med velfungerende vandsystemer, der tyder på, at der har været stor befolkning og landbrug. Man mener, at det har været et administrativt center for de assyriske, babylonske og persiske herskere.

I det 2. århundrede f.Kr. ødelagde

Ramat Rachels bryllupsbaldakin med udsigt over Betlehem (ø.t.v.) og Ramat Rachels sportscenter. Fotos: Zeev Jonas.

sten, hvor Maria sad. På selve højen har man fundet rester af værelser til beboelse og mosaikker fra endnu en byzantinsk kirke.

Byen har været beboet helt op til den tidligste muslimske periode (10. århundrede), hvorefter den har været forladt indtil moderne tid. Man har fundet vinpresser og andre landbrugsinstallationer, der vidner om, at der har været gode muligheder for at dyrke vindruer, oliven og lignende.

Lige øst for kibbutzen er der i vore dage også en olivenlund og en landskabsskulptur med tre 15 meter høje søjler med et oliventræ på hver søjle, som kan ses på lang afstand.

Bente Jonas, autoriseret guide

Tlf.: 00972 2 6715644

Mail: zjonas@netvision.net.il. ♦

PERES' FREDSCENTERS VENNER

Mødet med ildsjæle for fred

Af Bent Korzen

Den 12/9 2012 kl. 19.30 arrangerer Wizo, Det Jødiske Samfund, DZF og Peres' Fredscenter i fællesskab et møde med repræsentanter fra Peres' Fredscenter i Det Jødiske Hus, se annoncen side 4.

Vores gæster er fredscentrets leder for lægesamarbejdet Medilink og børnebehandlingsprogrammet Saving Children, Rachel Hadari, samt en israelsk og en palæstinensisk læge, dr. Ilan Gur, leder af neonatal afdeling på Bikur Holim og dr. Naser Eddin Abu Salah, børnelæge, nu medarbejder på neonatal afdeling på Bikur Holim. De arbejder sammen på en af de bedste israelske sygehusafdelinger. Med de tre følger en koordinator fra Peres' Fredscenter.

Peres' Fredscenter er helt fri af politiske bånd og er en af Israels største nonprofit-organisationer, som arbejder med fredsskabende projekter, skaber fredsopbyggende aktiviteter mellem Israel og dets arabiske naboer – især mellem israelere og palæstinensere. Centret blev til på initiativ af nuværende præsident, Shimon Peres, med den vision at fremme freden gennem samspil med arabiske partnere. Organisationen har til huse i Jaffa midt i et arabisk kvarter. Der er både jøder og arabere ansat, og de arbejder hovedsagelig med syv hovedprojekter.

Samarbejde inden for sport, kultur og handel, landbrug og miljø, ungdomslederuddannelse og medicin tilstræber, at de to folk vil få udbytte af et godt naboskab. Centret hjælper f.eks. med markedsføring af oliven, olivenolie og jordbær til eksport for palæstinenserne samt til uddannelse af palæstinensiske iværksættere.

Ungdomslederuddannelse er med til at forme fremtidens ledere på begge sider, således at der forhåbentlig bliver en mere forsonlig atmosfære imellem disse.

Den medicinske afdeling består af to projekter. Medilink er etableret for at styrke palæstinenserens mulighed for selv at kunne varetage komplicerede operationer gennem at videreuddanne og træne palæstinensiske læger. Forbindelsen med de israelske læger og disse fastholdes også efter træningsperioden i Israel. Projektet plejer gode relationer mellem Israel og de palæstinensiske områder på Vestbredden og i Gaza.

Omkring halvdelen af den palæstinensiske befolkning er under 18 år, hvilket betyder, at der er et stort behov for pædiatriske specialister. Uheldigvis er der i dag meget begrænsede muligheder for at uddanne og videreuddanne sådanne specialister i de palæstinensiske områder.

Peres' Fredscenter har udviklet gode relationer med regeringsstyrede palæstinensiske hospitaler, som udvælger egnede kandidater til videreuddannelse på de bedste israelske sygehuse. Peres' Fredscenter betaler for uddannelse og ophold i op til fem år. Samarbejdet med de palæstinensiske sygehuse skal også sikre, at de tilbagevendende læger bruges til at udbygge afdelingernes faglige kompetencer.

Takket være Medilink-programmet er der senest etableret et børnehospital i Hebron, hvor hele lægestaben er uddannet i Israel.

USA's tidligere præsident, Jimmy Carter, og hans hustru besøger Saving Children programmet. Foto:?????

Lige nu er der mere end 60 læger under videreuddannelse på israelske hospitaler.

Økonomisk er det naturligvis en meget stor byrde for Peres' Fredscenter, som kun kan gennemføre projekter som dette med hjælp fra udenlandske donationer. Disse kommer fra private, fra organisationer og fra andre landes regeringer herunder det danske Udenrigsministerium, som har bevilget fem millioner kroner.

Vi kan således være meget stolte over at være med til at hjælpe det humanistiske, fredsskabende arbejde.

Området er centralt for at reducere den humanitære krise i Det Palæstinensiske Selvstyre. Derfor har Peres' Fredscenter i samarbejde med israelske hospitaler bistået med oprettelsen af et pædiatrisk hæmatologisk-onkologisk center på et palæsti-

nensisk hospital, der giver kræftpatienter tiltrængt behandling i deres eget samfund og er med til at sikre palæstinensisk-israelsk partnerskab og samarbejde. Personalet er uddannet via Peres' Fredscenter.

Det andet projekt under det medicinske program er Saving Children, som præsident Shimon Peres tog initiativ til i 2003, og som siden er blevet et af de største projekter i Peres' Fredscenter.

Den palæstinensiske kapacitet inden for særligt krævende behandling af børn er meget lille og lider under konflikten. Disse børn er Israels fremtidige partnere for bæredygtig fred i området.

Siden starten af dette projekt er mere end 9000 palæstinensiske børn fra Gaza og Vestbredden overført til israelske hospitaler sammen med deres forældre. 35 % kommer fra Gaza. Mere end 1600 operationer er blevet udført, også på nyfødte babyer, og har givet disse børn mulighed for at vokse op som raske mennesker.

Fra Gaza foregår det således, at barnet med sine forældre køres til grænsen i en palæstinensisk ambulance. Her venter så en israelsk ambulance, som familien overføres til. Fra Vestbredden er det mindre kompliceret. Den israelske hær er behjælpelig med, at de kommer hurtigt igennem de forskellige kontrolposter.

De israelske hospitaler, centret samarbejder med, giver Peres' Fredscenter 30 % rabat på behandling af barnet. Det drejer sig ofte om store operationer som hjertekirurgi, knoglemarvsoperationer, øresneglsimplantater, hjerne- og neurokirurgi, kræftbehandling mm.

Det fredsarbejde, Peres' Fredscenter udfører, giver anledning til håb, som er en væsentlig kontrast til den pessimisme, som man let kan føle oven på mange års strandede fredsforhandlinger.

Initiativer og udførelse af sådanne projekter bringer det bedste frem i det palæstinensiske og israelske samfund. Og de bringer mennesker, som ellers aldrig ville mødes, sammen.

En måde, hvorpå alle, der føler trang til det, kan hjælpe, kan for eksempel være at donere et beløb til fredscentrets arbejde. Man kan læse mere herom på Facebook under The Peres Center For Peace.

Den amerikanske skuespiller Richard Gere støtter Saving Children programmet. Foto:?????

Hos Peres' Fredscenters Venner ønsker vi herhjemme at udbygge kendskabet til centrets arbejde for dialog, fred og samarbejde. Vi ønsker, at medierne vil være med til at supplere alle de negative historier fra Mellemøsten med de gode nyheder, som der sjældent fortælles om. Heldigvis er der mange – ikke blot hos Peres' Fredscenter – der meget aktivt er med til at hjælpe til forsoning mellem parterne.

Vi er stolte over samarbejdet med centret, som kom i stand i 2010 med den daværende leder, Ron Pundak. Vi er siden blevet støttet af for eksempel Herbert Pundik, Bent Melchior, Sofie Carsten Nielsen. Holger K. Nielsen og Mogens Lykketoft. Sidstnævnte vandt i 2010 sammen med Martin Krasnik en million kroner i tv-programmet *Hvem vil være millionær*, og beløbet blev doneret til Peres' Fredscenters program Saving Children.

Vi håber nu på jer læsers positive støtte. Det kan for eksempel ske på vores Facebook-side, som findes ved at google Peres' Fredscenters Venner. ♦